

TERMÍN: 26.01.2023

xx23190xx
Recenzia A
Ján Mykhalchyk Hradický
jan.mykhalchyk.hradicky@mfsr.sk
<i>Prosím nezasahujte do tejto tabuľky</i>

RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Ján Mykhalchyk Hradický**NÁZOV MATERIÁLU: **Ako dotujeme fosílnu palivá?**TYP VÝSTUPU*[1]: **komentár**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo hospodárstva SR - Inštitút hospodárskych analýz**AUTORI/KY: **Miroslava, Hricišinová**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **1****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Naprieč textom	Zaviesť nejakú konzistentnú formu referenčného systému.	Materiál v súčasnej podobe obsahuje iba hypertextové odkazy na jednotlivé zdroje (aj to v nekoherentnej forme, vid' referencie 2 a 3).	Akceptované. Naprieč materiálom zavedený jednotnejší referenčný systém.

2	Druhá veta druhého odseku na strane 3	Odporúčam uviesť príklad rafinovaných a spracovaných produktov.	Zo súčasnej podoby čitateľovi nemusí byť nutne jasné, o aké „spracované produkty“ ide. Ide o plasty? Resp. ráta sa nafta pod sekundárne komodity alebo rafinovaný produkt?	<p>Neakceptované.</p> <p>Materiál je vo forme analytického komentára a zároveň odkazuje na publikáciu/metodológiu v ktorej si môže čitateľ pozrieť detailnejšie vymedzenie definícií. Nie je cieľom autorov detailná teória, skôr detailnejší opis konkrétnej podpory na Slovensku.</p>
3	Posledný odsek strany 3, údaj o 0,36 %.	Vysvetlenie metodiky rátania podielu na HDP	Predpokladám, že nejde o absolútne číslo (t.j. „záporné“ dotácie v dôsledku regulovaných cien sa rátajú ako negatívne a odrátavajú sa od ostatných dotácií). Toto považujem za potrebné vysvetliť – ide o prístup OSN, že sa negatívne dotácie vo finančnom vyjadrení odrátavajú od ostatných dotácií? Z môjho pohľadu totiž nejde o celkom jednoznačný prístup k problematike (alternatíva tieto sumy nerátať sa mi zdá byť rovnako prijateľná). Je možné, že máme výrazne nižšie dotácie v % HDP ako zvyšok EÚ kvôli tomuto metodickému prístupu?	<p>Čiastočne akceptované.</p> <p>Celý materiál je vypracovaný na základe metodiky OSN. Negatívne dotácie sú zarátané, resp. odrátavané na základe odporúčania UNEP. Do materiálu pridaná informácia o podiele dotácií bez záporných dotácií.</p> <p>Taktiež je v danom odseku uvedené číslo podiel priamych dotácií a daňových výdavkov (bez nepriamych dotácií) na</p>

				verejných výdavkoch, ktoré nemajú vplyv na rozpočet verejnej správy.
4	Grafy naprieč textom	Zlepšiť viditeľnosť grafov	<p>Odporúčam zvýšiť viditeľnosť všetkých grafov. Viem, že ide o vizuálnu identitu IHA umiestňovať grafy vedľa seba, ale toto by nemalo byť na úkor čitateľnosti. Graf by mal byť čitateľný na zoome 100 % (tak, aby bol čitateľný pri vytlačení), toto v súčasnosti nie je možné. Navrhujem aspoň zväčšiť nápisy v grafoch min. na font 9.</p> <p>Osobne by som preferoval nedávať grafy vedľa seba, ale nechávam to na zváženie autorov.</p>	<p>Akceptované.</p> <p>Zväčšené písmo v grafoch pre lepšiu viditeľnosť.</p>
5	Graf 1	Uviesť hodnoty v hrubom	<p>V grafe napravo v grafe 1 by bolo vhodnejšie uviesť palivá „v hrubom“, nie iba „netto“. Teda pre čitateľa je vhodné vidieť aký objem z výdavkov pre jednotlivé palivá je „v mínuse“ a „v pluse“. Tým sa aj posilní spojitosť medzi dvoma grafmi a rovno bude viditeľné, že ukazujú rovnaké čísla. Zároveň zvýrazní informáciu o tom, aké výrazné prostriedky sa prerozdeľujú v rámci dotácií (kladných/záporných), a teda aká dôležitá je toto oblasť.</p>	<p>Akceptované.</p> <p>Grafy boli upravené a bol doplnený nový graf lepšie zobrazujúci jednotlivé dotácie.</p>

			Rovnako tak aj pre ľavý graf v grafe 1, ak sú nejaké plusové dotácie v kategórií „nepriama dotácia“ napr. pre roky 2014-2016, bolo by fajn ich tam uviesť.	
6	Pred kapitolou Priame dotácie na fosílna palivá v SR	Pridať zhrňiaciu tabuľku s tromi typmi dotácií a jednotlivými dotáciami, ideálne aj s objemom dotácie.	Materiál je v súčasnej podobe mierne neprehľadný, jedna zhrňacia tabuľka by mohla toto významne zlepšiť. Rovnako tak odporúčam pridať číslovanie podkapitol (napr. 2.1 Priame dotácie na fosílna palivá v SR).	Neakceptované. Zhrňacia tabuľka sa nachádza v prílohe, nevidíme zmysel dávať takto rozmernú tabuľku do tela materiálu. Odkaz na predmetnú tabuľku je uvedený formou poznámky pod čiarou k prvej vete druhého odseku kapitoly Dotácie na fosílna palivá. V materiáli nie sú číslované ani kapitoly, preto je bezpredmetné číslovanie podkapitol.
7	Prvý odsek strany 5 a naprieč materiálom	Špecifikovať úroveň dotácie	Bolo by vhodné pre každú dotáciu uviesť aj jej hodnotu.	Neakceptované. Hodnoty sú uvedené v tabuľke v prílohe 2, preto je pre nás zbytočné uvádzať hodnoty aj do textu. Taktiež je hodnota dotácie medziročne fluktuujúca.

8	Strana 5, druhý odsek	Vysvetliť metodológiu	<p>Vysvetliť, ako sa autori metodologicky vysporiadali s KVETom, ktorý vyrába elektrinu kombináciou fosílnych a nefosílnych zdrojov? Napr. Mondi SCP, ročný doplatok takmer 1 mil. eur (2021) má mix zemného plynu a biomasy.</p>	<p>Neakceptované.</p> <p>Metodologicky sa do úvahy brali hlavné primárne zdroje energie ktoré vstupujú do výroby. Nie je možné určiť presný percentuálny podiel vyrobenej energie z fosílnych a nefosílnych palív, nakoľko každý výrobca má svoje vlastné technológie a taktiež sa môže líšiť výkonnosť zariadení. Ak je primárnym zdrojom energie na KVET biomasa, doplatok sa nezarátava. Ak je primárnym zdrojom zemný plyn, doplatok sa zarátava.</p>
9	Strana 5, tretí odsek	Overiť správnosť výpočtu	<p>V dátach o výdavkov na KVET v roku 2020 je istý šum kvôli zlému stanoveniu typu zdroja (t.j. OZE/KVET) zo strany OKTE. Odporúčam prekontrolovať dáta (t.j. ideálne zo zoznamu výrobcov v roku 2020 filtrovať podľa surovinového typu výroby a nie podľa typu zdroja). Preposielam emailovú komunikáciu s ÚRSOm.</p>	<p>Akceptované.</p>

10	Graf v boxe 2	Upraviť graf pre čitateľnosť a doplniť údaje	Graf v boxe 2 nemá určené jednotky, písmo je relatívne malé, odporúčam aspoň 9 a rozťahnuť graf na celú šírku boxu.	Akceptované.
11	Prvý odsek boxu 2	Spresniť terminológiu	Nie je vhodné hovoriť o energetickom mixe štátu z dvoch dôvodov. Po prvé, ide o elektroenergetický mix (energetický mix zahŕňa aj neelektrifikované procesy, ako napr. výroba ocele z koksu), v SR je elektroenergetický mix iba tretina z energetického mixu (zdroj). Po druhé, pravdepodobne ide o výrobu elektriny, nie spotrebu. Optimálne by bolo teda preformulovať energetický mix štátu ako „mix výroby elektrickej energie v SR.“	Čiastočne akceptované. Upravená terminológia elektroenergetického mixu. Fakt, že ide o výrobu a nie spotrebu elektrickej energie je uvedený v druhej vete v Boxe 2)
12	Prvý odsek po boxe 2	Spresniť informácie	Z Envirofondeu nie sú kompenzované náklady spojené s nákupom emisných kvót, ale „náklady v súvislosti s premietnutím nákladov kvót do cien elektrickej energie“. Tiež by bolo fajn špecifikovať počet podnikov, ktoré sú každoročne podporené.	Akceptované. Zmenená terminológia a špecifikovaný počet podporovaných podnikov.
13	Druhý odsek po boxe 2, text: Vyhradený rozpočet na dané vratky bol vo výške 48 mil. eur,	Spresniť terminológiu	Čerpalo sa aj po 2020? Podľa dátovej prílohy nie. Formulácia sa javí, akoby sa čerpalo aj v iných rokoch než 2015.	Akceptované. Doplnené o poznámku pod čiarou: Metodologicky bola celá suma vratkov za plyn (48 mil. eur) priradená roku

	z ktorého sa do roku 2020 vyčerpalo 46, 127 mil. eur.			kedy bola uvoľnená- rok 2015.
14	Podkapitola daňové výdavky	Prehodnotiť poradie	Nejasné, prečo je dobývanie a ťažba v texte pred fakultatívnymi a obligatónnymi oslobodeniami, ktorých je asi výrazne väčší objem. Odporúčam tiež spomenúť čiastku, ktorá išla na oblasť dobývania a ťažby.	Akceptované. Poradie vo vnútri podkapitoly nesúvisí s objemom dotácie, ide o náhodné zoradenie. Presunuté na žiadosť na koniec.
15	Druhý odsek na strane 7	Spresniť informácie	Z textu boldom vyplýva, že oslobodenia sa vzťahujú iba na domácnosti. Bolo by vhodné prepísať bold tak, aby bolo jasné, že oslobodenia sa vzťahujú na rôzne špecifické účely použitia energonosičov. Tiež nie je jasné, prečo je špecificky vypichnutý nákup uhlia zo zahraničia (keďže oslobodenie sa, pokiaľ viem, vzťahuje na všetko uhlie spotrebované v domácnostiach).	Akceptované. Upravené na „Oslobodenie od spotrebnej daň sa aplikuje na použitie elektriny, uhlia a zemného plynu tak pre producenta ako aj pre spotrebiteľa v oblasti ekológie, sociálnej oblasti či pri energeticky náročných odvetviach.“
16	Tabuľka v prílohe, súvisiace stranou 7	2 so Pridať jasné rozdelenie oslobodení	V súčasnej podobe nie je čitateľovi jasné, aké čiastky v tabuľke 2 v prílohe sa vzťahujú ku konkrétne ktorým daňovým oslobodeniam. Toto by bolo fajn napraviť samostatnou tabuľkou na strane 7, ktorá	Neakceptované. Na predmetnej strane sa dokazuje na tabuľku č. 1. Ide o vecné rozdelenie oslobodení od spotrebnej

			by obsahovala rozdelenie oslobodení na fakultatívne/obligatórne a podľa jednotlivých paragrafov v zákone (tak ako je to v materiáloch IFP).	dane. Číselné rozdelenie je možné nájsť v tabuľke č. 2.
17	Prvý odsek v podkapitole Nepriame dotácie na fosílna palivá v SR	Preformulovať	Odporúčam zlepšiť čitateľnosť a pochopiteľnosť druhej vety, ktorá má v súčasnej podobe 85 slov.	Akceptované. Veta upravená do odrážok.
18	Strana 9, prvý odsek	Opraviť informáciu	Opraviť informáciu o poklese 90 % v roku 2021 – tá sa vzťahuje iba na TSS, nie na TPS.	Akceptované. Upravené naprieč celým materiálom.
19	Naprieč textom a prvý odsek strany 9	Vysvetliť metodiku pri krížových dotáciách	Je potrebné dôsledne zväziť a odôvodniť, či by pri krížových dotáciách nemala byť hodnota dotácie 0 €, keďže na jednej strane sa podporuje využitie elektriny (nižšími poplatkami) a na druhej strane sa využitie elektriny znevýhodňuje (vyššími poplatkami). Pri základných ekonomických predpokladoch je teda nárast spotreby elektriny (a teda fosílnych palív) spôsobený nižšími poplatkami perfektne vykompenzovaný znížením spotreby elektriny (a teda fosílnych palív) u spotrebiteľov s vyššími poplatkami. Možno by bolo vhodné pridať box s metodologickými predpokladmi (kde by	Čiastočne akceptované. Do materiálu na str. 8 pridaná poznámka pod čiarou: „Pri krížových dotáciách sa na základe odporúčania metodiky OSN záporné dotácie zaratúvajú do celkovej podpory a znižujú tak celkový objem dotácií na fosílna palivá a taktiež podiel dotácií na HDP.“

			mohli byť vysvetlené aj ďalšie metodologické otázky).	
20	Referencia 15	Nejasné znenie.	Nejasné znenie.	Akceptované. Zmenená formulácia vety.
21	Graf 5	Doplniť informáciu	O akú spotovú cenu ide? Day-ahead alebo intraday?	Akceptované. Doplnená informácia v poznámke pod grafom.
22	Graf 5	Doplniť legendu pre lepšiu zrozumiteľnosť	Vhodné doplniť legendu o tom ktorá časť nad/pod osou 0 sa rovná nižším cenám pre spotrebiteľov a ktorá vyšším. (Nižšia polovina by sa mala rovnať nižším cenám pre spotrebiteľov oproti spotu, vyššia polovina by sa mala rovnať vyšším cenám pre spotrebiteľov).	Akceptované. Doplnená legenda v grafe.
23	Graf 7 a súvisiaci text	Zohľadniť nedostatky OWiD	Dáta OWiD vykazujú výrazne rozdielne dáta (podľa nich sme boli v regióne medzi rokmi 2017-2019 stále krajinou s najvyšším podielom dotácií). Rozdiel medzi vašim zberom dát a OWiD je markantný. Aj z tohto dôvodu by som nepovažoval za správne porovnávať dáta za SR z vášho zberu s dátami OWiD za iné krajiny. To by bolo prípustné v prípade, že dáta OWiD pre SR sa nelíšia od vami vyzbieraných dát pre SR.	Neakceptované. Porovnanie je iniciatíva autorov v situácii, kedy je k dispozícii minimum medzinárodne porovnateľných dát vykazovaných konzistentnou metodikou. V prvom odseku kapitoly Slovensko v rámci EÚ je vysvetlené prečo boli

			Vhodné by bolo tento nedostatok dát o iných krajinách spomenúť už oveľa skôr (napr. posledná veta zhrnutia), keďže do istej miery spochybňuje porovnanie.	použité dáta z OwiD a v druhom odseku aj rozdiel medzi nami zozbieranými dátami a dátami OwiD.
24	Pridať detailné kódovanie k prílohe, tabuľka 3, ideálne v podobe dátovej prílohy	Transparentnejšie informácie	<p>Je náročné zhodnotiť tabuľku 3 v prílohe bez detailného kódovania každého z kritérií.</p> <p>Taktiež je potrebné konkrétne pomenovať každú z dotácií (t.j. aby bolo jasné, ktoré daňové oslobodenie pri uhlí je ktoré).</p> <p>Minimálne pri niektorých dotáciách je bodové hodnotenie nejasné (odvod do NJF by mal mať dva body, pretože podporuje elektrinu (+2), nemá priamy vplyv na RVS (+1) a je krížovou dotáciou (-1). V tabuľke má však jeden bod.</p> <p>Zároveň pri tejto dotácii nie je jasné, prečo sa považuje za krížovú dotáciu (na rozdiel od TPS a TSS neexistuje vzorec výpočtu tohto odvodu, a teda nie je jasné, či NJF kompenzuje nižší odvod od týchto podnikov vyšším odvodom od iných spotrebiteľov.)</p> <p>Podobne chyba v kódovaní pri KVETe – iba KVET na zemný plyn by mal mať 3, zvyšné technológie by mali mať iba 2 body.</p>	Akceptované.

25	Strana 12, príloha 3	Čo znamená zelená energia?	Prečo je ako zelená energia kódovaná kombinovaná výroba elektriny a tepla z vysokoemisného uhlia?	Akceptované. Názov kategórie bol pre lepšie porozumenie premenovaný na „Šetrenie primárnych zdrojov energie“.
26	Strana 12	Prečo metodika hodnotenia zvýhodňuje zemný plyn?	Treba zvážiť obzvlášť v kontexte súčasnej geopolitickej situácie a ruskej agresie na Ukrajine, ktorá môže spôsobovať dlhodobý nedostatok tejto komodity za prijateľné ceny.	Neakceptované. Cieľom metodiky je aj znižovanie emisií CO ₂ . Na základe štúdií produkuje zemný plyn menej emisií, preto mu prináleží vyššia priorita. Geopolitická situácia nemá vplyv na tento cieľ. Global Energy Review: CO2 Emissions in 2021 – Analysis - IEA
27	Príloha 2	Vysvetlenie spotrebiteľ P a spotrebiteľ D	Vysvetlenie spotrebiteľ P a spotrebiteľ D	Akceptované.
28	Tabuľka 3	Zrušiť kódovanie obligatórne/fakultatívne mimo daňových zvýhodnení	Toto rozdelenie nie je relevantné mimo daňových zvýhodnení a mátie čitateľa.	Akceptované.

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Vo všeobecnosti ide o kvalitný materiál, ktorý pokrýva azda všetky kľúčové dotácie na fosílna palivá v energetike. Prínosy materiálu vidím najmä v dvoch rovinách: 1) štatistický prepočet za účelom naplnenia požiadavky ŠÚ SR, 2) materiál slúžiaci na informovanie, systematizáciu a zber informácií pre odborníkov v odbore (o tom, že aj toto je cieľom materiálu svedčí existencia kapitoly 3 a fakt, že materiál je kvalifikovaný ako analýza). V oboch rovinách je materiál úspešný. V materiáli sa vyskytujú menšie chyby technického charakteru (prehľadnosť grafov, otázne kódovanie v asi 2 % prípadov), ktoré však nie sú nijakým spôsobom zásadné pre prínosy a užitočnosť materiálu. Odporúčam teda materiál schváliť.

---

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.